
Joop van den Ende roept politiek op: **Bescherm onze media tegen de manipulatie van Amerikaanse techgiganten**

Bij de inauguratie van de Amerikaanse president Trump werd duidelijk wie aan de touwtjes trekt. De bazen van Amerikaanse techbedrijven zaten op 20 januari in de ereloge. De boodschap was helder: deze heren, beschikkend over de data van zo'n zes miljard wereldburgers, zijn bondgenoten van de nieuwe bewoner van het Witte Huis.

Marc Zuckerberg (Meta), Jef Bezos (Amazon) en Elon Musk (X) hebben in Trump hun ideale partner gevonden. Ze manipuleren met hun platforms verkiezingen, misbruiken hun kennis van ons digitale gedrag en vervuilen bewust hun informatiekanalen met complottheorieën en leugens. Een tactiek die ook door landen als China en Rusland al jaren wordt uitgevoerd, met als doel de stabiliteit in Europa te ondermijnen.

Wat doet de Nederlandse overheid om de burgers te schermen tegen deze aanval op onze waarden? In plaats van extra geld vrij te maken, bezuinigt zij andermaal op de publieke omroep, de organisatie die de opdracht heeft onafhankelijke journalistiek, amusement en cultuur voor een breed publiek beschikbaar te maken – taken die voor commerciële omroepen, die zonder overheidssteun hun werk doen, ten dele haalbaar zijn.

De wereld verandert razendsnel. Toch is de publieke omroep erin geslaagd een innig contact te blijven onderhouden met een groot deel van onze samenleving. De NPO bereikt wekelijks 83 procent van de Nederlanders en haar marktaandeel behoren tot de hoogste in Europa, ook

onder de jonge doelgroepen (tot 24 jaar). Nog een wapenfeit: bijna driekwart van de Nederlanders volgt via de publieke omroep het nieuws.

Het mooie is dat al die programma's, websites en apps de Nederlander slechts 3,70 euro per maand kosten (bron: *Public Service Media Atlas*, 2025) – dat is net zo duur als de publieke omroep in Albanië, Kroatië en Litouwen en stukken goedkoper dan die in Frankrijk, Duitsland, Finland en Slovenië.

Toch klinkt vanuit Den Haag voortdurend geklaag. Al helemaal sinds de huidige regering aan de macht is, met partijen in de coalitie die iedereen met een kritische blik het liefst censureren. Keer op keer wordt het waanidee verspreid dat ons omroepbestel duur zou zijn en achterhaald. Voor de goede orde: met meer dan één miljoen leden hebben de omroepen een stevigere basis in de maatschappij dan de politieke partijen zelf, die het met zo'n 400.000 leden moeten doen.

De Haagse onkunde bedreigt de vitaliteit van onze maatschappij. In deze tijd dient ons goed functionerende bestel te worden beschermd. Zodat journalisten in staat blijven hun controlerende werk te doen en producenten programma's kunnen ontwikkelen die de kwaliteit hebben om miljoenen Nederlanders aan zich te binden.

Commerciële omroepen en de kranten

In dit licht is een andere actuele kwestie ook belangrijk: de overname door

uitgeverij DPG Media van RTL Nederland. Ook daar wordt onnodig ingewikkeld over gedaan. Met als bezwaar dat de grootste krantenuitgever van Nederland (onder meer *De Volkskrant*, AD en NU.nl) na het opkopen van RTL (onder meer RTL4, RTL 5 en Videoland) te dominant zou worden in de Nederlandse markt.

Een hopeloos achterhaalde opvatting; met de komst van partijen als Meta, Netflix, Google en Amazon is die markt allang mondiaal geworden. Een uitbreiding van DPG biedt daarom juist een unieke kans om met een Nederlandstalig bedrijf eindelijk een vuist te maken tegen de Amerikaanse overheersing. Of leggen we ons erbij neer dat bijna 80 procent van de digitale advertentie-inkomsten (lees: honderden miljoenen per jaar) naar Google en Meta stroomt, terwijl Nederlandse redacties en programmamakers elk jaar moeten bezuinigen?

Het denken van veel Nederlanders wordt steeds meer gestuurd door Amerikaanse techbedrijven, Russische trollen en Chinese bots, terwijl de verdienmodellen van Nederlandse tv-zenders en kranten zwaar onder druk staan. Het is alarmfase één. Hopelijk ziet de Nederlandse politiek dit nog op tijd in. Een keuze voor een gezonde publieke omroep, vitale commerciële zenders en een sterke dagbladencultuur is een keuze voor een beschaafd land.

Joop van den Ende